

Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling

Udvalget for Videnskab og Teknologi
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

Til udvalget fremsendes hermed til orientering:

I forbindelse med Folketingets behandling af lov nr. 545 af 8. juni 2006 om ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, lov om radiofrekvenser og lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold (opfølgning på regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse) har jeg forpligtet mig til de første år efter lovens ikrafttræden at give Udvalget for Videnskab og Teknologi en årlig status vedrørende centrale problemstillinger under mit ansvarsområde.

Kravene til indretning af udstyr og systemer i forhold til aflytning med videre trådte endeligt i kraft 1. januar 2008.

./ På den baggrund fremsender jeg vedlagt den første årlige status vedrørende implementering af regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse.

Som det fremgår af denne status har Rigspolitiet i forhold til anvendelsen af teleobservation oplyst, at det er politiets vurdering, at særligt de store teleoperatører arbejder med at tilvejebringe de nødvendige tekniske løsninger.

Der er en løbende dialog mellem politiet og telebranchen om den tekniske gennemførelse af antiterrorlovgivningen i relation til indgreb i meddelelseshemmeligheden, herunder spørgsmålet om den tekniske håndtering af indgreb i form af teleobservation.

Da der er tale om en igangværende proces, vil jeg inden udgangen af 2008 vende tilbage med en status for den tekniske håndtering af indgreb i form af teleobservation.

Med venlig hilsen

Helge Sander

**Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling**

Bredgade 43
1260 København K
Telefon 3392 9700
Telefax 3332 3501
E-post vt@vtu.dk
Netsted www.vtu.dk
CVR-nr. 1680 5408

Sagsnr. 07-024747
Dok nr. 584159
Side 1/1

**Årlig status fra videnskabsministeren til Udvalget for Videnskab og
Teknologi vedrørende implementering af regeringens handlingsplan
for terrorbekæmpelse**

2008

I forbindelse med Folketingets behandling af lov nr. 545 af 8. juni 2006 om ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, lov om radiofrekvenser og lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold (opfølgning på regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse) har videnskabsministeren lovet at give Udvalget for Videnskab og Teknologi en årlig status vedrørende centrale problemstillinger under Videnskabsministeriets ansvarsområde i relation til loven. Kravene til indretning af udstyr og systemer i forhold til aflytning med videre trådte endeligt i kraft 1. januar 2008.

**Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling**

Side 2/2

Videnskabsministeren har i forbindelse med den aftalte opfølgning vedrørende lov nr. 545 besluttet ligeledes at følge op på reglerne om udstyrskrav i forhold til registrering og opbevaring af oplysninger om teletrafik (logning), som blev gennemført i lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet ved lov nr. 200 af 6. marts 2007. Loven trådte i kraft 15. september 2007. Opfølgningen vedrørende logning vedrører alene de tekniske aspekter af registrering og opbevaring af oplysninger om teletrafik.

Udvalget vil som lovet modtage en orientering om erfaringerne med loven tre år efter forslaget gennemførelse.

Formålet med denne afrapportering er for så vidt angår Videnskabsministeriets område at orientere udvalget om myndighedernes praktiske erfaringer med implementeringen af regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse på nuværende tidspunkt.

Det bemærkes, at erfaringerne med implementeringen på nuværende tidspunkt – grundet den relativt korte tid siden implementeringen – i sagens natur er begrænsede.

Baggrund

Regeringen publicerede i november 2005 en handlingsplan for terrorbekæmpelse på baggrund af rapporten ”Det danske samfunds beredskab og indsats mod terror” fra en tværministeriel arbejdsgruppe nedsat af Statsministeriet. Arbejdsgruppen havde til formål at foretage en gennemgang og vurdering af det danske samfunds indsats og beredskab over for terrorhandlinger.

Arbejdsgruppen fremkom på den baggrund med 49 initiativer vedrørende politiets og efterretningstjenesternes redskaber til at forebygge og efterforske terroris-

me samt beredskabet til at håndtere og begrænse følgerne af eventuelle terror-handlinger.

Videnskabsministeriet har haft ansvaret for implementeringen af en række af de initiativer i handlingsplanen, der vedrører it- og teleområdet, herunder området for indgreb i meddelelseshemmeligheden. I andre tilfælde har ministeriet ydet teknisk bistand i forbindelse med initiativer, der henhører under Justitsministeriet. Videnskabsministeriet har tidligere som opfølgning på regeringens anti-terror pakke i 2002 ydet lignende teknisk bistand i forbindelse med arbejdet med BEK nr. 988 af 28. september 2006 (logningsbekendtgørelsen).

Handlingsplanen blev i 2006 og 2007 implementeret i dansk ret ved ændringer i blandt andet lov om rettens pleje (lov nr. 542 af 8. juni 2006, jf. L 217), lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet (lov nr. 545 af 8. juni 2006, jf. L 219 og lov nr. 200 af 6. marts 2007, jf. L 63). Herudover blev Justitsministeriets logningsbekendtgørelse (BEK nr. 988 af 28. september 2006) udstedt som opfølgning på regeringens terrorpakke i 2002.

Videnskabsministeriets implementering af regeringens handlingsplan

Ved lov om ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet med videre (L 219) blev § 15 i teleloven ændret. Ændringerne var blandt andet:

- Udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til slutbrugere forpligtes til uden udgift for staten, herunder for politiet, at sikre, at det tekniske udstyr og de tekniske systemer, udbyderen anvender, er indrettet således, at politiet kan få adgang til oplysninger om teletrafik samt til at foretage indgreb i meddelelseshemmeligheden i form af historisk teleoplysning og udvidet teleoplysning (§ 15, stk. 1, nr. 1).
- Udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til slutbrugere forpligtes til uden udgift for staten, herunder for politiet, at sikre, at det tekniske udstyr og de tekniske systemer, der anvendes, er indrettet således, at politiet kan få adgang til at foretage indgreb i meddelelseshemmeligheden i form af aflytning, fremadrettet teleoplysning, udvidet teleoplysning og teleobservation (§ 15, stk. 1, nr. 2).
- Udbydere forpligtes til at sikre, at deres tekniske udstyr og de tekniske systemer, der anvendes, er indrettet således, at politiet kan foretage indgreb i meddelelseshemmeligheden i form af fremadrettet teleoplysning og udvidet teleoplysning umiddelbart efter, at disse oplysninger registreres (§ 15, stk. 1, nr. 3).
- Udbydere forpligtes desuden til at sikre, at anmodninger fra politiet behandles straks og på en måde, så øjeblikket ikke forspildes (§ 15, stk. 4).
- Udbydere forpligtes til at indberette og opdatere oplysninger om telefonnummer og aktuel udbyder til en fælles database (§ 15 a).
- Udbydere skal registrere deres virksomhed hos Rigspolitiets Telecenter (§ 15 b).

- Udbydere skal på begæring af politiet udlevere oplysninger, der identificerer en slutbrugers adgang til kommunikationsnet og -tjenester (§ 15 c).

Lovændringen trådte i kraft den 1. juli 2006. Kravet om udbyders pligt til at indrette systemerne med henblik på at gøre indgreb i meddelelseshemmeligheden muligt trådte i kraft den 1. juli 2007. Dog skulle kravene for så vidt angår teknisk udstyr og tekniske systemer, der er sat i drift inden 1. juli 2006, senest være opfyldt den 1. januar 2008.

Hensigten med ændringerne er fremover at sikre, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester forpligtes til at indrette deres systemer således, at indgreb i meddelelseshemmeligheden er muligt uanset hvilken teknologi, der anvendes til fremføring af kommunikationen.

Reglerne på teleområdet fungerer i samspil med Justitsministeriets regler i logningsbekendtgørelsen (BEK nr. 988 af 28. september 2006), der fastsætter en forpligtelse for udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til at foretage registrering og opbevaring i 1 år af oplysninger om teletrafik til brug for efterforskning og retsforfølgning af strafbare forhold. Erfaringerne med den tekniske implementering i forhold til logning samt fortolkning af udbyderbegrebet behandles nedenfor.

**Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling**

Side 4/4

I rapporten fra den tværministerielle arbejdsgruppe om terrorbekæmpelse er spørgsmålet om observation ved brug af masteoplysninger behandlet (teleobservation).

Det blev i handlingsplanen anført, at den nuværende teknik inden for mobiltelefoni giver mulighed for, at man via mastepositioner kan stedfæste, hvor en tændt mobiltelefon befinder sig, uanset om mobiltelefonen faktisk benyttes til kommunikation.

I telelovens § 15, stk. 1, nr. 2 indførtes derfor et krav om, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester skal indrette deres tekniske udstyr og tekniske systemer således, at politiet kan få adgang til indgreb i form af teleobservation. Bestemmelsen sikrer teknisk understøttelse af reglerne om teleobservation i retsplejelovens § 791 a, stk. 5.

Udbyderbegrebet

Telelovens §§ 15 – 15 c om blandt andet indretning af teknisk udstyr og tekniske systemer har udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester som pligtsubjekt. Ligeledes har logningsbekendtgørelsen udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester som pligtsubjekt.

Telelovens § 5, stk. 1 og § 6, stk. 1 definerer udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester og danner derfor udgangspunkt for vurderingen af, hvem der er omfattet af forpligtelserne i henholdsvis telelovgivningen og logningsbekendtgørelsen.

Det beror dog på en konkret vurdering, om et selskab er omfattet af udbyderbegrebet.

Ved en udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller - tjenester forstås parter, som på kommercielt grundlag stiller net eller tjenester til rådighed for flere parter eller flere slutbrugere.

Parter, der på kommercielt grundlag betjener mere end én slutbruger med henblik på formidling af dele af disses teletrafik, er således omfattet af telelovens udbyderbegreb.

Det er uden betydning, om de pågældende har anlagt egen infrastruktur eller baserer deres aktiviteter fuldt ud på lejet infrastrukturkapacitet. Det er ligeledes uden betydning, om de pågældende udbyder offentligt tilgængelige tjenester eller tjenester for eksempel i form af lukkede net, herunder virtuelle lukkede net til flere parter.

En central betingelse for at være omfattet af udbyderbegrebet er, at de elektroniske kommunikationsnet eller - tjenester udbydes på kommercielt grundlag til slutbrugere.

Det kommercielle grundlag foreligger, såfremt der er tale om en aktivitet, som tilbydes eller efterspørges på markedsmæssige vilkår, herunder hvis aktiviteten er af generel karakter og rettet til en modtagerkreds, som kan forventes at betale herfor.

I forbindelse med indførelsen af logningsbekendtgørelsen har IT- og Telestyrelsen modtaget adskillige henvendelser vedrørende udbyderbegrebet. Henvendelserne har drejet sig om, hvorvidt en konkret virksomhed var omfattet af telelovens udbyderbegreb. IT- og Telestyrelsen har i disse tilfælde udtalt sig vejledende om, hvorvidt et selskab må antages at være omfattet af telelovens udbyderbegreb.

IT- og Telestyrelsen har i disse tilfælde ikke taget stilling til, om det pågældende selskab måtte have en forpligtelse til at foretage registrering og opbevaring af oplysninger om teletrafik i medfør af logningsbekendtgørelsen, da dette spørgsmål henhører under Justitsministeriet.

IT- og Telestyrelsen har særligt modtaget henvendelser fra for eksempel hoteller, der har stillet trådløst internet op til brug for kunderne. Disse vil som udgangspunkt være omfattet af udbyderbegrebet i teleloven.

IT- og Telestyrelsen har ikke modtaget forespørgsler vedrørende opfyldelsen af de øvrige regler i §§ 15 – 15 c i telelovgivningen.

Det er desuden IT- og Telestyrelsens opfattelse, at adskillige af de mindre udbydere benytter sig af muligheden for at out-source forpligtelsen efter §§ 15 – 15 c og således aftaler med større udbydere, at disse varetager forpligtelsen til at opfylde telelovens §§ 15 – 15 c samt forpligtelserne efter logningsbekendtgørelsen.

Ansvar for at sikre, at der kan gives adgang til indgreb i meddelelseshemmeligheden, ligger dog fortsat hos den udbyder, der har slutbrugerforholdet.

Praktiske erfaringer med implementeringen

Justitsministeriet har til brug for denne afrapportering oplyst følgende om politiets erfaringer med den tekniske implementering:

”Rigspolitiet har over for Justitsministeriet blandt andet oplyst, at politiet generelt har gode erfaringer i relation til samarbejdet med telebranchen i forbindelse med indgreb i meddelelseshemmeligheden. Samtlige landets politikredse beskriver således over for Rigspolitiet samarbejdet som i det væsentlige velfungerende, og flere politikredse henviser i den forbindelse til, at særligt de store teleselskaber yder en god service, og at sagerne behandles med den fornødne hurtighed.

Flere af politikredsene har imidlertid over for Rigspolitiet givet udtryk for, at der kan være forskel på serviceniveauet hos teleselskaberne, idet samarbejdet med de større teleselskaber fungerer meget tilfredsstillende, hvorimod de mindre teleselskaber ikke altid er i stand til at levere ydelser på samme tilfredsstillende niveau.

Rigspolitiet har endvidere oplyst, at politiet løbende er i dialog med brancheforeningen og de enkelte teleoperatører vedrørende den tekniske gennemførelse af antiterrorlovgivningen i relation til indgreb i meddelelseshemmeligheden.

Om anvendelsen af teleobservation har Rigspolitiet oplyst, at det er politiets vurdering, at særligt de store teleoperatører arbejder med at tilvejebringe de nødvendige tekniske løsninger.

I relation til gennemførelse af aflytning af internettet har Rigspolitiet oplyst, at data i dag opsamles af teleoperatørerne og leveres til Rigspolitiet, der stiller data til rådighed for politikredsene via det centrale teleaflytningssystem. Rigspolitiet overvejer i øjeblikket mulighederne for at etablere en ny central internetaflytningsløsning, der blandt andet understøtter streaming af data fra internetaflytninger.

Endelig har Rigspolitiet oplyst, at historiske teleoplysninger i dag leveres direkte fra teleudbydere til politikredsene. Rigspolitiet arbejder i øjeblikket med etablering af en central løsning til effektivisering af kredsenes arbejde hermed.”

Tilsyn

IT- og Telestyrelsen fører tilsyn med overholdelse af telelovens § 15, stk. 1, § 15 a og regler udstedt i medfør af § 15, stk. 2. IT- og Telestyrelsen kan udstede påbud, såfremt udbydere ikke opfylder forpligtelsen, samt udstede tvangsbøder med henblik på at gennemtvinge en efterkommelse af reglerne.

Reglerne, om at udbyderen skal bistå politiet ved indgreb i meddelelseshemmeligheden, samt at en sådan anmodning skal behandles straks, er desuden undergivet bødestraf.

IT- og Telestyrelsen har på nuværende tidspunkt ikke konkret fundet grundlag for at iværksætte sanktioner overfor udbydere i relation til telelovens § 15, men vil naturligvis gribe ind, såfremt teleudbydere ikke opfylder de relevante forpligtelser.

IT- og Telestyrelsen følger som led i sin tilsynsforpligtelse løbende op på, at forpligtelsen er opfyldt og implementeret korrekt.

Som nævnt ovenfor er der en løbende dialog mellem politiet og telebranchen om den tekniske gennemførelse af antiterrorlovgivningen i relation til indgreb i meddelelseshemmeligheden, herunder spørgsmålet om den tekniske håndtering af indgreb i form af teleobservation.

Der er oprettet et mødeforum mellem Justitsministeriet, Politiets Efterretningstjeneste, Rigspolitiet og IT- og Telestyrelsen blandt andet med henblik på løbende opfølgning og dialog i forhold til implementeringen af regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse, herunder i forhold til konkret konstaterede problemer på området.

Konklusion

Initiativerne på Videnskabsministeriets område i regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse er nu indført og implementeret i dansk ret.

Da reglerne kun har været i kraft i kort tid, er de praktiske erfaringer vedrørende implementeringen i sagens natur begrænsede på nuværende tidspunkt. Der er dog en løbende dialog mellem de relevante myndigheder og mellem politiet og telebranchen om den tekniske gennemførelse af antiterrorlovgivningen i relation til indgreb i meddelelseshemmeligheden.